

ΕΛΕΝΑ ΧΟΥΖΟΥΡΗ

Νέοι αμόρφωτοι, ακαλληιέργητοι, χωρίς ερωτηματικά και αμφισβητήσεις, εύκολη λεία σε φανατισμούς...

Το βιβλίο της "Ο Θείος Αβραάμ μένει πάντα εδώ" (εκδ. Πατάκη) παρουσίασε λίγες μέρες πριν στον Βόλο η Έλενα Χουζούρη. Το βιβλίο τιμήθηκε με το Βραβείο Πεζογραφίας για το έτος 2016 από το Περιοδικό Κληψύδρα.

Συνέντευξη:

ΚΑΡΙΤΙΝΗ ΜΑΛΙΣΣΟΒΑ

"Ο Θείος Αβραάμ μένει πάντα εδώ", το μυθιστόρημά σας για το Ολοκαύτωμα των Εβραίων της Θεσσαλονίκης. Θέλετε να μας δώσετε κάποια στοιχεία;

Στο μυθιστόρημά μου, μια νεαρή φοιτήτρια Ιστορίας του Πανεπιστημίου του Τελ Αβίβ έρχεται στη Θεσσαλονίκη το 2012 με αφορμή το μεταπτυχιακό της σχετικά με τον βίο και το έργο του Αβραάμ Μπεναρόγια" του Γραμματέα της Φεντερασιόν. Στην πραγματικότητα θέλει να ανακαλύψει τις ρίζες της και προπαντός την ιστορία της αγαπημένης της γιαγιάς Λούνα και της χαμένης στο Ολοκαύτωμα, οικογένειάς της. Έχει μαζί της τρεις φωτογραφίες και κάποιες χειρόγραφες σημειώσεις της γιαγιάς της. Καθώς ψάχνει στη σημερινή Θεσσαλονίκη μέσα από τα λιγοστά σπαράκια που βρίσκει, αναδεικνύεται η προπολεμική Θεσσαλονίκη και η ευτυχισμένη ζωή της οικογένειας της Λούνα, έως ότου μπαίνουν οι Ναζί στην πόλη. Στο επίκεντρο των ανακαλύψεων της νεαρής φοιτήτριας είναι ο μοιραίος έρωτας της γιαγιάς της με τον αντάρτη, μη Εβραίο, Παύλο, ο αιρετικός τρόπος διάσωσης της από το Ολοκαύτωμα, η παραμονή της στο Βουνό, η επιστροφή της, μετά την απελευθέρωση, σε μια, διαφορετική από εκείνη που γνώριζε, Θεσσαλονίκη και τέλος η περιπέτειά της μέχρι να φτάσει στην Παλαιστίνη, το 1946.

Ποια ήταν η αφορμή για να ασχοληθείτε με ένα τόσο ευαίσθητο θέμα με θρησκευτικές προεκτάσεις;

Δεν νομίζω ότι το μυθιστόρημα έχει θρησκευτικές προεκτάσεις. Ο πατέρας της Λούνα, ο κύριος Ιακώβ δεν είναι καν θρησκευόμενος

. Είναι ένας υπέρμαχος του διαφωτισμού, με ευρωπαϊκή καλλιέργεια. Το ίδιο και ο γιος του και αδελφός της Λούνα, Αλμπέρτος. Ούτε και το Ολοκαύτωμα, είτε των Ελλήνων Εβραίων, είτε των άλλων Ευρωπαίων, οφειλόταν σε θρησκευτικούς λόγους. Όσο για μένα, αποφάσισα να γράψω για τους Θεσσαλονικείς Εβραίους, για τη ζωή τους στην αγαπημένη τους πόλη, για τον αντισημιτισμό και το πογκρόμ που υπέστησαν το 1931 και τέλος για το Ολοκαύτωμά τους όταν, πριν από χρόνια, ουνειδποποίησα πόσα λίγα ήταν γνωστά για αυτούς και την ιστορία τους. Γεγονός που, ευτυχώς, τα τελευταία χρόνια έχει αρχίζει να αλλάζει.

Η νεαρή ηρωίδα σας, η Αλιζα, στην προσπάθειά της να ερευνησει το παρελθόν της οικογένειάς της ανακαλύπτει επώδυνες ιστορίες. Πόσο οφείλουμε να κληροδοτούμε την πραγματική ιστορική αλήθεια στην νέα γενιά;

Δεν πρόκειται για ποσοτικό ζήτημα αλλά ουσίας. Η ταυτότητά μας, ατομική - δεν εννοώ την αστυνομική - και συλλογική είναι άρρηκτα δεμένη με το παρελθόν. Το να

γνωρίζουμε λοιπόν αυτό το παρελθόν, την Ιστορία και τις μικροϊστορίες που το αποτελούν ισχυροποιεί το βλέμμα μας απέναντι στο σήμερα. Μας κάνει πιο ανοιχτούς, πιο σοφούς θα έλεγα. Εξάλλου άνθρωπος χωρίς μνήμη είναι ένας ανύπαρκτος άνθρωπος, όπως λέει η Λούνα.

Είναι ιδιαίτερα εντυπωσιακό το γεγονός ότι είστε φανερά φορτισμένες και συγκινημένες κάθε φορά που μιλάτε για το ανά χειρας βιβλίο σας, παρόλο που πέρασε καιρός από τη συγγραφή του. Είναι τόσο έντονο το αποτύπωμά του;

Ναι, είναι πολύ έντονο. Το να παρασπασθείς να μπεις στον ζόφο του Ολοκαυτώματος χωρίς μάλιστα να έχεις την οποιαδήποτε βιωματική σχέση, είναι μια εξαιρετικά ζόρικη και επώδυνη ψυχική διαδικασία.

Τότε το Ολοκαύτωμα με το δραματικό απόηχο να ακούγεται μέχρι σήμερα. Σήμερα οι τρομοκρατικές επιθέσεις προερχόμενες από έναν άλλο φανατισμό απέναντι στη χριστιανική Δύση. Ποιες σκοπιμότητες υπήρχαν τότε και ποιες σήμερα; Το Ολοκαύτωμα αποτελεί την κο-

ρύφωση της ανθρώπινης τερατοδίας και ως εκ δεν μπορεί να συγκριθεί με τίποτα απολύτως ούτε καν με τα όσα σήμερα διαπράττει ο ISIS, ή οι φανατικοί ισλαμιστές τρομοκράτες. Κι αν θέλετε, στην δεύτερη περίπτωση μπορούν να βρεθούν σκοπιμότητες, όπως τις λέτε, στην πρώτη υπάρχει μόνον η απόλυτη έκφραση του απόλυτου Κακού.

Ποιο θεωρείτε ότι είναι το μεγαλύτερο αγαθό στη ζωή; Μα η ζωή, φυσικά!

Ποιος είναι ο μεγαλύτερος κίνδυνος για τους νεότερους ανθρώπους;

Να παραμένουν αμόρφωτοι, ακαλληιέργητοι, εφηουχασμένοι, χωρίς ερωτηματικά και αμφισβητήσεις, άρα εύκολη λεία στους απανταχού φανατισμούς.

Είστε ποιήτρια, δοκιμιογράφος, κριτικός και αρθρογράφος λογοτεχνίας. Ποιο κομμάτι της συγγραφικής σας δραστηριότητας σας εκφράζει περισσότερο αυτή την εποχή; Είμαι και μυθιστοριογράφος, καθώς και το ότι έχω μακράν θητεία

στη δημοσιογραφία. Μ' άλλα λόγια, είμαι μία γραφιάς. Με την έννοια ότι έχω γράψει όλα τα είδη του γραπτού λόγου. Μου είναι δύσκολο να τα ξεχωρίσω, ξέρετε. Όλα τα αγαπώ πολύ. Στην ποίηση μόνον δεν έχω μείνει πιστή αν και νομίζω ότι οι παρακαταθήκες της έχουν περάσει και στα μυθιστορηματά μου.

Ποιο βιβλίο διαβάσατε πρόσφατα και σας άρεσε πολύ;

Δύο βιβλία μου άρεσαν πολύ: Το Confiteor του Ζάουμπε Καμπραί και τα "Βερολινέζικα Χρονικά" του Γιόζεφ Ροτ, αγαπημένου μου συγγραφέα.

Ετοιμάζετε κάποιο νέο βιβλίο; Μόλις πριν ένα χρόνο, τον περηνό Ιούνιο, παρέδωσα τον Θείο Αβραάμ. Τώρα ξεκουράζομαι. Εξάλλου, αφενός δεν είμαι της τάσης "γράφω ένα βιβλίο κάθε χρόνο", αφετέρου τα μυθιστορηματά μου - τουλάχιστον όσα έγραψα έως τώρα - απαιτούν πολλή μεγάλη προετοιμασία και έρευνα πριν γραφούν. Και τέλος γράφω μόνον όταν έχω να πω κάτι. Ελπίζω αυτό να συμβεί και στο μέλλον. Διαφορετικά προτιμώ να σωθίσω.